

Benedek pápa a kézbeáldoztatásról

Részlet Athanasius Schneider „Katolikus Egyház, merre tartasz?” című interjúkötetéből

Fülep Dániel: *Dominus est* [Az Úr az]¹ című híres műve nagyszerű martirológiai és patológiai tanúságtétel arról, hogy a térdelve és nyelvre áldozás a Szentség vételének legméltóbb módja a Katolikus Egyházban. Kevesen tudják, hogy a könyv kéziratát elvitte az Eucharisziával foglalkozó 2005-ös szinódusra,² amelyen auditorként Ön is részt vett, és hogy a könyv magára XVI. Benedek pápára is hatást gyakorolt.

Athanasius Schneider püspök úr: Az Eucharisziával foglalkozó 2005-ös püspöki szinóduson, amelyen auditorként vettem részt, a szentáldozás mikéntje, valamint a kézbe áldozás problémája is napirendre került. Akkoriban a *Dominus est* című könyvem dolgoztam. A szinódus alatt a Szentatya, Benedek pápa rövid kihallgatáson fogadott, ahol elmondtam, hogy nyugtalanít a kézbe áldozás gyakorlata. Megtudtam a pápától, hogy más püspökök is beszéltek neki a problémáról. Ekkor így szóltam: „Szentatya, írtam egy könyvet a témáról. Nálam van a kézírata. Nem érdekelné?” „Igen, adja oda, kérem” – válaszolta. Sajnos azonban elfelejtettem magammal vinni a kihallgatásra, ezért így szóltam a Szentatyához: „Bocsásson meg, kérem, elfelejtettem magammal hozni a szöveget!” A pápa így válaszolt: „Semmi baj! Adja oda holnap a titkáromnak.” Gondviselészerűnek tartom, hogy megfeledeztem a szövegről, mivel így este még egy kísérőlevelet is tudtam írni hozzá. Ezt a levelet írtam, melyben egy konkrét kérést is intéztem a pápához: „Szentséges Atya, Jézus Krisztus nevében esedezem Önhöz, hogy többet ne áldoztasson kézbe, hanem csak akkor áldoztassa meg a híveket, ha térdelnek, és csak a nyelvükre.”³ Ezt kértem tőle, majd másnap odaadtam a titkárnak a jövőbeli könyvem kéziratát és a kísérőlevelet.

Fülep: Milyen hatással volt a könyv Benedek pápára?

Schneider püspök úr: Néhány hét múlva kaptam egy levelet. Ez állt a borítón: „Személyes és bizalmas”. Mikor ezt láttam, lelkemben rögtön éreztem, hogy ez lesz Benedek pápa válasza a levelemre. Mikor felbontottam a levelet, XVI. Benedek pápa szavait olvastam: „Az érvei meggyőztek. De mint Ön is tudja, erős csoportok vannak az Egyházban, amelyek nem engedik, hogy azt tegyem, amit kér tőlem.” Majd a helyzet ismertetése után áldását adta rám. Őszintén szólva nem gondoltam, hogy a pápa meg fogja tenni, amire kértem. Aztán, néhány

¹ A püspök atya *Dominus est* [Az Úr az] című könyve 2008 tavaszán jelent meg, elsőként a szentszéki könyvkiadó gondozásában olaszul (Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2008). Hamarosan angolra, németre, észtre, litvánra, lengyelre, magyarra és kínaira is lefordították. A könyv martirológiai és patológiai bizonyíték és tanúságtétel a katolikus egyház ősi szentáldozási gyakorlata és alapelve mellett, amely szerint a Szentség kiszolgáltatása és vétele elválaszthatatlan az Úr imádatától. A térdelve és nyelvre áldozás az Oltáriszentség vételének a legméltóbb módja, amelyben a vétel és az imádat összekapcsolódik. A kézbe áldoztatás általánosan elterjedt modern gyakorlata a valóságos jelenlét tagadó kálvinista úrvacsoraosztással rokon.

² A II. János Pál pápa által meghirdetett *Eucharisztia évét a 48. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus* nyitotta meg, melyet a mexikói Guadalajarában tartottak 2004. október 10–17. között, és a 2005. október 2–29. között rendezett XI. Általános Püspöki Szinódus zárta le. A szinódus témáját még II. János Pál pápa választotta: „Az Eucharisztia az Egyház életének és küldetésének forrása és csúcsa”.

A szinódus után adta közre XVI. Benedek pápa a *Sacramentum Caritatis* kezdetű apostoli buzdítását, melyben összefoglalta a Püspöki Szinódus utolsó közgyűlésén született reflexiókat és javaslatokat – a *Lineamentától* [Témavázlat] a *Propositionesig* [Javaslatok], figyelembe véve az *Instrumentum laboris* [Megtárgyalandó anyag], a *Relationes ante et post disceptationemet* [Beszámoló a vita előtt és után], valamint a Szinódusi Atyák, a megfigyelők és a delegált testvérek hozzászólásait is –, hogy meghatározza, milyen új eucharisztikus kezdeményezéseket és buzgóságot kell kibontakoztatni az Egyházban. (vö. SC 5)

³ Az általános szabály ma is az, hogy a híveknek térdelve kell szentáldozáshoz járulniuk, és a nyelvükre kell fogadniuk az Oltáriszentséget (vö. RS 90). A kézbe áldoztatás engedmény (*indultum*), amelyet VI. Pál pápa alatt engedélyezett a Szentszék meghatározott feltételek mellett (az Istentiszteleti Kongregáció 1969. május 29-én közzétett *Memoriale Domini* kezdetű instrukciója az áldoztatás helyes módjáról. AAS LXI (1969) 541–547).

évvel később, 2008 elején megjelent a *Dominus est* (Az Úr az!) című könyvem a Vatikán kiadójánál olaszul. Néhány hónapra rá, 2008 Úrnapján⁴ XVI. Benedek pápa megtette, amit kértem tőle, és ezen pápasága egész hátralevő idejében sem változtatott⁵. Ettől a naptól kezdve XVI. Benedek pápa kizárólag így áldoztatott: az embereknek le kellett térdelniük egy térdeplőre, és közvetlenül a nyelvükre kellett fogadniuk az Oltáriszentséget. Nem gondoltam, hogy megteszi. Mikor néhány nappal később egy liturgikus honlapon egy-két képet láttam róla, nem hittem a szememnek. Kimondhatatlanul boldog voltam. A képek alatt azt olvastam, hogy Benedek pápa mostantól csak így fog áldoztatni.⁶ Olyan boldog voltam, hogy fogtam magam, letérdeltem a számítógémem előtt, és elimádkoztam a *Te Deumot*. Pár héttel később Rómában jártam, és részt vettem az általános kihallgatáson. A kihallgatás végén odamentem Benedek pápához⁷, hogy üdvözljem. Szó szerint ezt mondtam neki: „*Szentséges Atya, Isten jutalmazza meg Önt az Úrnapján történt csodáért!*” Rögtön tudta, mire célzok. Így válaszolt: „*Igen, helyénvalóbb nyelvre áldoztatni, a híveknek pedig térdelniük kell.*” Mély lelki öröm töltött el. Nem azért éreztem ezt a mély lelki örömet, mert az én elképzeléseim valósultak meg, hanem az Úr miatt, akinek joga van a legteljesebb védelemhez, és ahhoz, hogy külsőleg is a legtökéletesebb imádatban és hódolatban részesüljön, ez pedig a térdelve és nyelvre áldozás hagyományos módja.

Fülep: Mondhatjuk azt, hogy Benedek pápa a *Dominus est* hatására köteleződött el végleg az Egyház számára ma is általánosan érvényes áldoztatási szabály mintaadó gyakorlása mellett?

Schneider püspök úr: A közvetlen ok-okozati összefüggésben nem vagyok biztos, de az eredmény mindenképpen ez volt. Nem tudom, hogy a levelem miatt tette-e, vagy azért, mert mások is kérték erre. Engem mindenesetre mélyesleges öröm töltött el.

Fülep: A 2005-ös eucharisztikus szinóduson protestáns megfigyelők is voltak.⁸ Excellenciádnak volt egy fájdalmasan emlékezetes találkozása egy norvég lutheránus „püspökkel”...

Schneider püspök úr: Az ökumenikus küldöttség mellett ültem, akik között volt egy evangélikus püspök is Norvégiából. A kávészünetben egy kicsit elbeszélgettünk egymással, és megkérdeztem, hogyan veszik az evangélikusok az úrvacsorát. Azt mondta, hogy úgy tíz évvel ezelőttig szinte mindenki térdelve és nyelvre fogadta az úrvacsorát, ma már azonban más a szokás. Megkérdeztem, miként változtatták meg az úrvacsora szertartását. „*Ma már*

---

⁴ 2008. május 22., csütörtök

⁵ 2013. február 11-én XVI. Benedek pápa váratlanul bejelentette a pápai hivatalról történő lemondását a bíborosi tanács előtt (fogyatkozó erejére hivatkozva), melynek következtében „2013. február 28-án este 8 órakor Róma és Szent Péter püspöki széke megürül, és az arra jogosultaknak új főpapválasztó konklávé kell összehívniuk”.

⁶ A 2008. június 14–15-ig tartó apuliai látogatása során XVI. Benedek pápa Leucában celebrált főpapi miséjén kizárólag nyelvre áldoztatta meg a híveket, akiknek imazsámolyon kellett térdelniük. Ettől a naptól fogva a Szentatya következetesen példát mutat az áldoztatás *legméltóbb* formájáról. A pápa szertartásmestere, Guido Marini prelátus az *L'Osservatore Romano* nevű újságnak adott 2008. június 25-i interjújában kijelentette, hogy a jövőben a pápa által addig is több ízben gyakorolt áldoztatási mód lesz a pápai misék szabályos formája, vagyis a híveknek térdelve és nyelvre kell fogadniuk az Oltáriszentséget. Guido Marini a következőket mondta: „*Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy a kézbe áldoztatás jogilag ma is kivételes engedélyhez van kötve, melyet csak bizonyos püspöki konferenciák püspökei kaptak meg. A pápa eljárása arra szolgál, hogy az egész Egyház számára érvényes általános szabály törvényi erejét nyomatékosítsa.*”

⁷ Joseph Ratzinger bíboros mondja: „*A szentáldozás csak akkor éri el igazi mélységét, ha az imádás hordozza és veszi körül*” (*Der Geist der Liturgie. Eine Einführung*, Freiburg 2002, 78. old., magyarul: *A liturgia szelleme*, Szent István Társulat, Budapest, 2004). A *Sacramentum caritatis* kezdetű apostoli buzdításban XVI. Benedek pápa így tanít a szentáldozásról: „*Magunkhoz venni a szent Eucharisziát azt jelenti, hogy önmagunkat az imádás állapotába helyezzük Azzal szemben, Akit magunkhoz veszünk*” (SC 66).

⁸ Az új évezred eme második szinódusán, a világ 118 országából 256 szinódusi atya gyűlt össze, köztük 55 bíboros, 8 pátriárka, 82 érsek, 123 püspök, 36 püspöki konferencia elnöke és 12 szerzetes, továbbá a keleti katolikus egyházak 12 képviselője.

állva és kézbe fogadjuk az úrvacsorát.” Érdeklődtem, miért változtatták meg a rítust. Szó szerint ezt mondta: „*Katolikus testvéreink példáját követtük.*”

(TCS XXIV/1)